

Toelichting modeldocumenten stichting: statuten, reglement raad van bestuur en reglement raad van toezicht

NVZD/NVTZ Versie 2026

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	1
1. Inleiding	2
2. Uitgangspunten modelstatuten en -reglementen.....	3
3. Belangrijke wijzigingen ten opzichte van eerdere modelstatuten en -reglementen	5
4. Compliance kader modelstatuten stichting	6
5. Artikelsgewijze toelichting modelstatuten	11
6. Artikelsgewijze toelichting modelreglement raad van bestuur	21
7. Artikelsgewijze toelichting modelreglement raad van toezicht	25

1. INLEIDING

De NVTZ en NVZD trekken al jaren samen op bij het aanbieden van een aantal modeldocumenten aan leden. Het gaat om modelstatuten, een modelreglement raad van bestuur en een modelreglement raad van toezicht specifiek voor de enkelvoudige stichting. Dat betreft dus de zorgorganisatie in de vorm van een stichting, die geen groeps- of dochtermaatschappijen kent. Deze modelstatuten kunnen overigens wel als basis dienen voor niet-enkelvoudige stichtingen, maar dat vraagt wel maatwerk.

In deze bijlage wordt een toelichting gegeven op de modelstatuten voor de stichting 2026, het modelreglement raad van bestuur van een stichting 2026 en het modelreglement raad van toezicht van een stichting 2026.

De modelstatuten voor de stichting, het modelreglement raad van bestuur en het modelreglement raad van toezicht zijn in 2022 volledig herzien en geactualiseerd. De aanleiding voor deze omvangrijke herziening is de invoering dan wel recente wijziging van wet- en regelgeving geweest, waaronder:

- 1) Wet toetreding zorgaanbieders (Wtza);
- 2) Uitvoeringsbesluit Wtza (UB Wtza);
- 3) Uitvoeringsregeling Wtza (Reg. Wtza);
- 4) Governancecode Zorg 2022;
- 5) Wet Marktordening Gezondheidszorg (Wmg);
- 6) Regeling openbare jaarverantwoording Wmg;
- 7) Wet bestuur en toezicht rechtspersonen (Wbtr);
- 8) Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018 (Wmcz 2018);
- 9) Vpb-vrijstellingsbesluit van 25 november 2019.

De modeldocumenten zijn in 2026 opnieuw geactualiseerd. In de oplegger Modelstatuten 2026 worden de belangrijkste wijzigingen van de versie in 2026 genoemd. De wijzigingen Actualisatie 2026 komen in de kern voort uit de expliciete wens van het CIBG om ook de onafhankelijkheidseisen van toezichthouders met betrekking tot aandeelhouderschap te verankeren in de statuten, ook als sprake is van een enkelvoudige stichting.

Gekozen is voor modelstatuten en -reglementen waarin de wettelijke vereisten staan en een aantal belangrijke onderwerpen waar de NVTZ/NVZD de nadruk op wil leggen.

Bij de herziening van deze modellen hebben we ons laten adviseren door Dirkwager. Op basis van de uitgangspunten van de NVTZ en NVZD heeft Dirkwager de modellen aangepast en een juridische en notariële toets uitgevoerd.

De modellen bieden een handreiking en kunnen dienen als voorbeeld. Het kan echter zo zijn dat zorginstellingen te maken hebben met specifieke regelgeving of bepaalde omstandigheden die aanleiding kunnen geven voor andere statutaire dan wel reglementaire bepalingen. Wij raden onze leden aan de modellen als kader te gebruiken en zelf afwegingen te maken

passend bij de specifieke context waarin de instelling opereert. Het is goed eventuele door u opgestelde conceptstatuten éérst te laten toetsen door uw notaris of juridisch adviseur en -bij gebruikmaking van de Vpb-zorgvrijstelling en/of ANBI-regeling- door uw fiscaal adviseur, alvorens deze ter besluitvorming aan de raad van bestuur en/of raad van toezicht voor te leggen.

NVTZ, NVZD, noch Dirkwager zijn aansprakelijk voor het hanteren van de modellen.

1. UITGANGSPUNTEN MODELSTATUTEN EN -REGLEMENTEN

Het vernieuwen van de documenten is een gelaagd proces. Deze modelstatuten- en reglementen bevatten:

- a) bepalingen die op grond van wet- en regelgeving en de Governancecode Zorg 2022 gelden; en
- b) voorzieningen en aanbevelingen die volgens de NVTZ en de NVZD (en het CIBG) nuttig zijn en meerwaarde hebben.

Deze modelstatuten hebben betrekking op de enkelvoudige stichting.

Gekozen is voor modelstatuten waarin alleen de noodzakelijke informatie staat en niet een herhaling van alle verplichtingen uit wet- regelgeving en de Governancecode Zorg 2022.

De modelstatuten gaan op onderdelen uit van verschillende modaliteiten die cursief en tussen blokhaken zijn opgenomen. Deze modaliteiten houden verband met de al dan niet aanwezigheid van medezeggenschapsorganen en eventuele toepassing van de fiscale Vpb-vrijstellings- en/of de ANBI-bepalingen. Of (een van) deze modaliteiten van toepassing zijn, hangt af van de feitelijke situatie van iedere zorgorganisatie.

Indien uw instelling gebruik maakt van de Vpb-zorgvrijstelling (of de wens heeft daarvan gebruik te gaan maken) geldt voor wat betreft de Vpb-zorgvrijstelling het volgende. Op 13 december 2019 is een gewijzigd Vpb-zorgbesluit gepubliceerd dat het Vpb-zorgbesluit uit 2018 vervangt. Om gebruik te maken van deze vrijstelling dienen de statuten van de stichtingen (en eventueel bv's binnen de organisatie) per 31 december 2021 te voldoen aan de voorwaarden van het Vpb-zorgbesluit.

De onderhavige modellen gaan (tussen blokhaken en cursief) uit van de modaliteit dat de stichting zowel de Vpb-zorgvrijstelling als de ANBI-regeling toepast. Ook stichtingen die geen ANBI-status hebben kunnen overigens gebruikmaken van de modelstatuten. Het verdient aanbeveling voor de Vpb- en ANBI-regeling of mogelijke andere (fiscale) scenario's die toegesneden zijn op uw organisatie, een fiscaal adviseur te raadplegen.

Statuten en modellen zijn niet waardevrij. De NVTZ en NVZD stimuleren raden van toezicht en raden van bestuur om over de te maken keuzes het gesprek met elkaar aan te gaan.

Een belangrijk uitgangspunt van de onderhavige modeldocumenten is dat ze op elkaar zijn afgestemd en in onderlinge samenhang gelezen en gehanteerd moeten worden. Indien een instelling ervoor kiest, indien en voor zover de wet dit toelaat, een bepaald artikel niet op te nemen in de statuten, kan dit mogelijk wel in de reglementen worden opgenomen. Het schrappen van de definitiebepalingen in artikel 1.1 zonder aanpassing van de artikelen waarin deze definities worden gehanteerd, wordt afgeraden.

3. BELANGRIJKE WIJZIGINGEN TEN OPZICHTE VAN EERDERE MODELSTATUTEN EN -REGLEMENTEN

Hieronder worden bondig de belangrijkste nieuwe bepalingen – ten opzichte van de modeldocumenten uit 2020 - geduid die, waar nodig, ook nader zijn uitgewerkt in de modeldocumenten.

Wtza

- Artikel 3 bevat de wettelijke eisen voor de bestuursstructuur van een zorgaanbieder die dient te beschikken over een Wtza-vergunning, waaronder de instelling van een ‘interne toezichthouder’ (in de modellen en hierna aangeduid met ‘raad van toezicht’), onafhankelijkheidseisen en de schriftelijke vastlegging van de verantwoordelijkheidsverdeling tussen en de conflictregeling van de raad van toezicht en de ‘dagelijkse of algemene leiding’ (in de onderhavige modellen en hierna aangeduid met ‘raad van bestuur’) (jo. artikel 6 lid 1, 6 lid 2, 7 lid 1, 7 lid 2, 8 lid 2 en 9 lid 1 en 2 Uitvoeringsbesluit Wtza jo. artikel 6 sub a Uitvoeringsregeling Wtza).

Uitvoeringsbesluit Wtza

- Artikel 6 lid 1 bepaalt dat de raad van toezicht bestaat uit ten minste drie natuurlijke personen (jo. artikel 3 lid 2 sub b Wtza).
- Artikel 6 lid 2 bepaalt dat de benoemingsperiode van een lid van de raad van toezicht maximaal vier jaar is, met eenmaal een herbenoeming van maximaal vier jaar. De al dan niet aaneengesloten periode bedraagt ten hoogste acht jaar (jo. artikel 3 lid 2 sub a Wtza).
- Artikel 7 lid 1 introduceert een aanscherping van de onafhankelijkheidseisen zoals die gelden voor de individuele leden van de raad van toezicht (jo. artikel 3 lid 2 sub a Wtza).
- Artikel 7 lid 2 bepaalt dat ‘instelling’ in de zin van de Wtza ook ziet op de dochter- en groepsmaatschappijen van de instelling (2:24a en 2:24b BW).
- Artikel 8 lid 1 omschrijft het richtsnoer voor de taakvervulling door de interne toezichthouders: het belang van de instelling, het te behartigen maatschappelijke belang en de belangen van de betrokken belanghebbenden.
- Artikel 8 lid 2 introduceert de wettelijke verplichting tot het opstellen van een profielschets voor de leden van de raad van toezicht (jo. artikel 3 lid 2 sub d Wtza).
- Artikel 9 lid 1 en 2 verankeren de informatieverplichting van de raad van bestuur richting de raad van toezicht (jo. artikel 3 lid 2 sub c Wtza).

Uitvoeringsregeling Wtza

- Artikel 6 sub a bepaalt dat de instelling (die een rechtspersoon is, anders dan een kerkgenootschap zonder statuten) die moet voldoen aan artikel 3 lid 1 Wtza, in de **statuten** vastlegt hoe hij voldoet aan artikel 3 lid 1 en 2 Wtza respectievelijk artikel 6 lid 1, 6 lid 2, 7 lid 1, 7 lid 28 lid 2 en 9 lid 1 en 2 Uitvoeringsbesluit Wtza.

Governancecode Zorg 2022

- Par. 1.1 van de Governancecode Zorg 2022 maakt duidelijk dat de zorg niet alleen plaatsvindt binnen de gegeven financiële mogelijkheden, maar dat – daar waar van toepassing – de zorg ook wordt verleend in afstemming met samenwerkingspartners. Het belang van samenwerkingsrelaties komt hierin naar voren.
- Par. 1.4 benadrukt de betrokkenheid van en het ruimte geven aan de professionals bij de zorgorganisatie.
- Met par. 2.6 voorziet de Governancecode Zorg 2022 in een aanscherping en wijziging van de systematiek van de regeling van belangenverstremgeling, waar zorgorganisaties – gelet op hun maatschappelijke functie – in het bijzonder alert op moeten zijn en zorgvuldig mee om moeten gaan.
- Par. 3.1 maakt duidelijk dat niet alleen de wettelijke medezeggenschap van de ondernemingsraad en de cliëntenraad bij zorgorganisaties van belang is, maar dat dit eveneens geldt voor de professionele medezeggenschap, zoals bijvoorbeeld een verpleegkundige adviesraad of de medische staf.
- Par. 3.1.1 verankert de positie van de professionals.
- Par. 3.1.2 faciliteert de kostenvergoeding voor medezeggenschapsorganen.
- In par. 3.1.3 wordt de omgang van de raad van toezicht met de (vertegenwoordigers van de) professionals binnen de zorgorganisatie nader geregeld.
- Par. 6.5.5 bepaalt dat (ook) een lid van de raad van toezicht iedere betaalde of onbetaalde nevenfunctie moet melden, mede met het oog op het voorkomen van (ongewenste) belangenverstremgeling.

4. COMPLIANCE KADER MODELSTATUTEN STICHTING

De volledige herziening van de modeldocumenten in 2022, en de actualisatie in 2023, 2024, 2025 en 2026 vloeit voort uit de volgende relevante wet- en regelgeving:

- 1) Boek 2 en 7 Burgerlijk Wetboek
- 2) Wet toetreding zorgaanbieders (Wtza)
- 3) Uitvoeringsbesluit Wtza (UB Wtza)
- 4) Uitvoeringsregeling Wtza (Reg. Wtza)
- 5) Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018 (Wmcz 2018)
- 6) Wet op de ondernemingsraden (WOR)
- 7) Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz)
- 8) Wet normering topinkomens (WNT)
- 9) Wet werk en zekerheid (Wwz)
- 10) Wet marktordening gezondheidszorg (Wmg)
- 11) Regeling openbare jaarverantwoording Wmg
- 12) Governancecode Zorg 2022
- 13) Vpb-vrijstellingsbesluit 25 november 2019
- 14) ANBI-regeling
- 15) Wet toelating zorginstellingen (Wtzi)
- 16) Uitvoeringsbesluit Wet toelating zorginstellingen (UB Wtzi)
- 17) Wet implementatie EU-richtlijn Transparante en Voorspelbare Arbeidsvoorwaarden

Voorts is getoetst aan:

- 18) Kader Goed Bestuur Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd d.d. 3 juli 2020

Verplicht in de statuten van een stichting met een Wtza-vergunning:

Wet	Inhoud
Artikel 2:286 Burgerlijk Wetboek	De naam van de stichting, met het woord 'stichting' in de naam.
	Het doel van de stichting.
	De wijze van benoeming en ontslag van de bestuurders van de stichting, en, indien een raad van toezicht wordt ingesteld, de wijze van benoeming en ontslag van toezichthouders.
	De gemeente in Nederland waar de stichting haar zetel heeft.
	De bestemming van een eventueel overschot bij ontbinding, of de wijze waarop de bestemming zal worden vastgesteld.
Artikel 2:291 Burgerlijk Wetboek	Belet- en ontstentenisregeling bestuur bij belet of ontstentenis alle bestuurders.
Artikel 2:292a Burgerlijk Wetboek	Belet- en ontstentenisregeling toezichthoudend orgaan bij belet- of ontstentenis alle toezichthouders.
Wtza, Uitvoeringsbesluit Uitvoeringsregeling Wtza	Er is een toezichthoudend orgaan bestaande uit minimaal drie toezichthouder.
	Een persoon maakt niet tegelijkertijd deel uit van de interne toezichthouder en de dagelijkse of algemene leiding van de instelling.
	Benoemingstermijn toezichthouder maximaal twee maal vier jaar.
	Samenstelling, onafhankelijkheidseisen en profielschets interne toezichthouder
	Verantwoordelijkheidsverdeling, conflict-regeling en informatieverschaffing interne toezichthouder en de dagelijkse of algemene leiding.
Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018	Bindend voordrachtsrecht cliëntenraad

Wat wenselijk is te regelen in het kader van governance, maar niet verplicht in statuten hoeft te staan:

Artikel 2:291 Burgerlijk Wetboek	Regeling omtrent tegenstrijdig belang, bezoldiging bestuurders.
Artikel 2:292a Burgerlijk Wetboek	Taak en bevoegdheden intern toezichthoudend orgaan en zijn leden, honorering toezichthouders.
Artikel 2:293 Burgerlijk Wetboek	Mogelijkheid statutenwijziging.
Artikel 36 e.v. Wet marktordening gezondheidszorg en Regeling openbare jaarverantwoording Wmg	Eisen aan financiële administratie en jaarverantwoording alsmede toe te voegen gegevens en informatie. Openbaarmakingsverplichting jaarverantwoording zorg.
Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen 2018	Instelling cliëntenraad, het aantal leden, de wijze van benoeming, welke personen kunnen worden benoemd en zittingsduur, materiële middelen en voorzieningen van de cliëntenraad.
	Regelen op welke wijze de cliëntenraad wordt betrokken bij de voorbereiding van bepaalde (voorgenomen) besluiten, advies over bepaalde (voorgenomen) besluiten en instemming aan bepaalde (voorgenomen) besluiten.
	Cliëntenraad regelt zijn (interne) werkwijze. Indien meerdere cliëntenraden worden ingesteld worden tevens de onderlinge taken en bevoegdheden geregeld.
	Wijze van informatievoorziening van zorginstelling aan cliëntenraad.
Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg	Zorgaanbieder biedt goede zorg (en watdat is) en welke procedures hiervoor moeten worden ingesteld.
	Er is een klachtenregeling.
	De zorgaanbieder is aangesloten bij een geschilleninstantie en inrichting hiervan.
	Vertrouwelijkheid informatie
WNT	Bezoldigingsmaximum

Relevante code en kaders:

Wet	Inhoud
Kader Goed Bestuur IGJ/NZa	Verwachting ten aanzien van bestuurders: (1) gedrag en cultuur (verantwoord, transparant, open, integer, omgevingsbewust, participatief, lerend en zelfreinigend, doelgericht en doelmatig); (2) systemen (kwaliteit en veiligheid, ordelijke en controleerbare bedrijfsvoering, correcte registratie en declaratie, transparantie).
	Controle en monitoring zijn de basis voor een continu leerproces van het bestuur.
	Aanspreekcultuur binnen de zorgorganisatie.
	Verwachting ten aanzien van interne toezichthouders: (1) investeren in eigen toekomstvisie, inclusief doelstellingen en acties; (2) toezien op beheersing van risico's met aandacht voor gedrag en cultuur; (3) dienen van het maatschappelijk belang; (4) zorgen voor eigen diversiteit en vakmanschap; (5) borgen van onafhankelijkheid en voorkomen vermenging van belangen; (6) toezien op transparantie en afgewogen besluitvorming en zorg voor openbare verantwoording.
	Verwachting ten aanzien van cliëntenraad: behartiging van de gemeenschappelijke belangen van patiënten/cliënten.
	Verwachting ten aanzien van zorgverleners: handelen volgens de beroepsvormen, richtlijnen en protocollen volgens het principe 'pas toe of leg uit', toezien op elkaars werk en elkaar feedback geven
Governancecode Zorg 2022	De maatschappelijke doelstelling en legitimatie van de zorgorganisatie is het bieden van goede zorg aan cliënten.
	Het bestuur en de interne toezichthouders hanteren waarden en normen die passen bij de maatschappelijke positie van de zorgorganisatie.
	De zorgorganisatie schept randvoorwaarden en waarborgen voor een adequate invloed van belanghebbenden: zowel interne (werknemers, patiënten/cliënten, andere zorgprofessionals) als externe belanghebbenden.
	Het bestuur en de interne toezichthouder zijn ieder vanuit hun eigen rol verantwoordelijk voor de governance van de zorgorganisatie.

	Het bestuur bestuurt de zorgorganisatie gericht op haar maatschappelijke doelstelling.
	De interne toezichthouder houdt toezicht vanuit de maatschappelijke doelstelling van de zorgorganisatie.
	Het bestuur en de interne toezichthouder ontwikkelen permanent hun professionaliteit en deskundigheid.

5. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING MODELSTATUTEN

De modelstatuten gaan uit van een enkelvoudige stichting met een meerhoofdige raad van bestuur en een meervoudige raad van toezicht, waarbij voldaan moet worden aan de bestuursstructuurvereisten van de Wtza en het Uitvoeringsbesluit Wtza. Groeps- en dochtermaatschappijen zijn vanwege het Uitvoeringsbesluit Wtza wel meegenomen in de definitie van zorgorganisatie. Indien geen sprake is van een enkelvoudige stichting, maar van een stichting binnen een concern of groepsverband, dan verdient het aanbeveling om op basis van de specifieke situatie aanvullende concernclausules en voorzieningen voor groeps- en/of dochtermaatschappijen in de statuten en/of de reglementen op te nemen. De NVTZ heeft hiervoor een handreiking met "[Leidende principes voor BV-configuraties](#)" gepubliceerd.

Artikel 1 Begripsbepalingen

Het opnemen van begripsbepalingen voorkomt dat in de lopende tekst uitgebreide tekstuele omschrijvingen opgenomen moeten worden, bevordert de leesbaarheid en consistentie en verduidelijkt wat met de begrippen wordt bedoeld. Het opnemen van begripsbepalingen is wettelijk niet verplicht, maar het schrappen van de definitiebepalingen zonder aanpassing van de artikelen waarin deze definities worden gehanteerd, wordt afgeraden.

Raad van bestuur: er kan ook voor worden gekozen in de statuten te spreken van 'bestuur' in plaats van 'raad van bestuur'.

Raad van toezicht: de Wbtr hanteert de term raad van commissarissen, maar het is ook toegestaan om de term raad van toezicht te gebruiken. Voor dit laatste is in deze modeldocumenten gekozen. Met 'raad van toezicht' wordt geen ander orgaan bedoeld dan de 'raad van commissarissen'. De termen zijn aldus inwisselbaar.

Zorgorganisatie: de stichting (instelling volgens de Wtza) houdt een organisatorisch verband in stand. In artikel 7 lid 2 van het Uitvoeringsbesluit Wtza wordt het instellingsbegrip uitgebreid naar de verbonden dochter- en groepsmaatschappijen (artikel 2:24a en 2:24b BW). De uitbreiding van dit instellingsbegrip zorgt er onder meer voor dat de in artikel 7 lid 1 Uitvoeringsbesluit Wtza geïntroduceerde en aangescherpte onafhankelijkheidseisen niet alleen gelden voor de stichting als zodanig maar ook de daarmee verbonden dochter- en groepsmaatschappijen.

Artikel 2 Naam en zetel

De naam van de stichting en het opnemen van de statutaire zetel van de stichting in de statuten is verplicht. Bij een stichting dient de gemeente vermeld te worden.

Artikel 3 Doelstelling

3.1. De statuten moeten de doelstelling van de stichting bevatten. Daarbij is gebruikelijk dat een onderscheid wordt gemaakt tussen het doel van de stichting (3.1) en de wijze waarop de stichting dit doel tracht te bereiken (3.2): de middelen.

3.2. In deze bepaling zijn verschillende (standaard) middelen opgenomen, voortvloeiend uit onder meer de Governancecode Zorg 2022. Hieraan kan de zorginstelling zelf middelen toevoegen of schrappen en zo de concrete middelen afstemmen op de eigen, specifieke situatie.

De standaard opgenomen middelen adresseren onder andere het maatschappelijke karakter van zorginstellingen, het belang van goede zorg, de cruciale positie van belanghebbenden en de samenwerking met andere organisaties.

3.3. Een stichting heeft wettelijk geen winstoogmerk.

3.4. Deze voorziening is, evenals artikel 17.7 van de modelstatuten, een optionele modaliteit, en heeft betrekking op de Vpb-vrijstelling respectievelijk de ANBI-regeling. De Belastingdienst heeft deze statutaire bepalingen goedgekeurd. Deze statutaire voorzieningen zijn nodig indien de stichting aanmerking wil komen voor de Vpb-zorgvrijstelling dan wel ANBI-regeling. In dat verband kan ook een aanvulling van de doelstelling nodig zijn. Vermeldenswaardig is dat de toepassing van de zorgvrijstelling in enig jaar niet uitsluitend is gebaseerd op de beoordeling van de statutaire bepalingen, maar tevens moet doorlopend worden voldaan aan de voorwaarden dat de feitelijke werkzaamheden en feitelijke winstbestemmingseis voldoen aan de vereisten voor toepassing van de Vpb-zorgvrijstelling. Indien de stichting van deze fiscale faciliteiten gebruik wil maken, is overleg met een fiscaal adviseur geïndiceerd.

Artikel 4 Vermogen en inkomsten

Het opnemen van het vermogen en de inkomsten van de stichting in de statuten is niet verplicht. De hier opgenomen middelen zijn een (gebruikelijk) voorbeeld. Het kan zijn dat voor een specifieke instelling (tevens) andere financiële middelen beschikbaar zijn. Dit dient de instelling zelf vast te stellen.

Voor stichtingen geldt een winstuitkeringsverbod. Geldmiddelen van de stichting mogen slechts conform de doelstelling van de stichting worden besteed.

4.2. Dit artikel ziet erop de situatie te voorkomen dat de stichting een nalatenschap of erfstelling met (hoofdzakelijk) schulden accepteert.

Artikel 5 Organen

Dit centrale –niet verplichte– artikel bepaalt welke organen de stichting heeft. Het maakt in één oogopslag de belangrijkste gremia en actoren binnen de stichting duidelijk. Standaard kent de stichting een raad van bestuur en op grond van de Wtza doorgaans ook een raad van toezicht. Het is mogelijk te spreken van een bestuur of bijvoorbeeld een statutaire directie. De raad van toezicht kan voorts worden geduid als raad van commissarissen. Andere bestuursmodellen zijn eveneens denkbaar, maar niet als standaard opgenomen in dit model.

5.2. Deze bepaling betreft een modaliteit. De stichting kent mogelijk ten behoeve van de daarmee verbonden zorgorganisatie een (wettelijke) ondernemingsraad, cliëntenraad of bijvoorbeeld een raad van advies dan wel andere vormen van medezeggenschap van professionals of (interne of externe) belanghebbenden. Is dit het geval, dan kunnen deze in artikel 5 lid 2 worden vermeld en worden opgenomen in de begripsbepalingen van artikel 1.

Artikel 6 Raad van bestuur. Samenstelling, benoeming en ontslag

Deze modelstatuten volgen de wettelijke regeling en de systematiek van de Governancecode 2022 en beginnen daarom met de raad van bestuur.

6.1. Deze bepaling laat ook toe dat de stichting eerst één bestuurder heeft, maar wellicht – zonder dat een statutenwijziging noodzakelijk is – in de toekomst een meerhoofdig bestuur instelt. De definitieve samenstelling kan geregeld worden in het bestuursreglement.

Het bestuur van de stichting kan bestaan uit natuurlijke of rechtspersonen.

6.2. De raad van toezicht wordt een cruciale rol toegekend bij het bepalen van het aantal leden en het voorzitterschap van de raad van bestuur. Dit is in lijn met de werkgeversrol van de raad van toezicht. De wet vereist niet dat de voorzitter in de statuten wordt verankerd, het kan echter wel wenselijk zijn dat zijn positie een statutaire grondslag kent.

6.3. Door deze bepaling wordt voorkomen dat de stichting stuurloos wordt als er een vacature in het bestuur ontstaat.

6.4. Deze onafhankelijkheidseisen zijn gebaseerd op de Governancecode Zorg 2022 en het Burgerlijk Wetboek.

6.5. Door deze voorzieningen wordt de onafhankelijkheid van de bestuurders gewaarborgd en kan mogelijke ongewenste belangenverstrengeling door nevenfuncties worden voorkomen (waarover ook artikel 7.7 en 7.8). Dit artikel is bij de actualisatie van de modelstatuten van 2023 gewijzigd, naar aanleiding van de nieuwe Wet implementatie EU-richtlijn Transparante en Voorspelbare Arbeidsvoorwaarden, en de bijbehorende Memorie van Toelichting. Deze wet heeft geleid tot een nieuw artikel 7:365a BW. Het uitgangspunt daarbij is dat de raad van toezicht in beginsel toestemming verleent aan een betaalde of onbetaalde nevenfunctie van een lid van de raad van bestuur, tenzij objectieve redenen zich hier tegen verzetten.

6.6-6.8. Deze artikelen zijn een weerslag van de werkgeversrol van de raad van toezicht. Het is verplicht in de statuten op te nemen wie bevoegd is tot benoeming en ontslag van de raad van bestuur en de individuele bestuurders. Inkoopvoorwaarden van zorgverzekeraars vereisen doorgaans ook dat is opgenomen dat de raad van toezicht bevoegd is tot schorsing van de raad van bestuur en de individuele bestuurders.

Het opstellen van een profielschets vloeit voort uit de Governancecode Zorg 2022 en de Wmcz 2018. De overlegverplichting van de raad van toezicht met (de overige leden van) de raad van bestuur vloeit eveneens voort uit de Governancecode Zorg 2022.

6.9. Dit artikel dient de rechtszekerheid en geeft de betrokken partijen duidelijkheid in ieder geval na verloop van één maand na de schorsing.

6.10. In dit overzichtsartikel zijn de overige beëindigingsgronden voor het lidmaatschap van de raad van bestuur opgenomen.

6.11. De regeling van de arbeidsvoorwaarden van de bestuurders is overeenkomstig de Governancecode Zorg 2022 opgedragen aan de raad van toezicht en hangt samen met de werkgeversrol van de raad van toezicht.

6.12-6.13. Het opnemen van een belet- en ontstentenisregeling in de statuten is sinds de invoering van de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen verplicht, voor zover het belet of ontstentenis van alle bestuurders betreft.

Artikel 7 Raad van bestuur. Taken en bevoegdheden

7.1. Het bestuur is belast met het besturen van de stichting. Een nadere uitwerking van de bestuurstaken kan plaatsvinden in het bestuursreglement. Een dergelijke taakverdeling doet geen afbreuk aan de collectieve verantwoordelijkheid van het bestuur.

7.2. Dit artikel weerspiegelt de goede governance van de zorgorganisatie. Conform de Wbtr en de Governancecode Zorg 2022 en in lijn met het Uitvoeringsbesluit Wtza staat het belang van de stichting en de daaraan verbonden zorgorganisatie centraal, met bijzondere aandacht voor de maatschappelijke belangen, het belang van kwalitatief goede zorg en het belang van betrokken belanghebbenden. Daarbij kan onder meer gedacht worden aan de cliënten/patiënten, werknemers en andere bij de organisatie betrokken zorgprofessionals. Met het maatschappelijk belang wordt volgens het Uitvoeringsbesluit Wtza en het toezichtkader goed bestuur van de IGJ en de NZa bedoeld op de belangen van kwaliteit, betaalbaarheid en toegankelijkheid van de door de instelling geleverde zorg. De raad van bestuur heeft deze verschillende belangen af te wegen. De interne toezichthouder heeft volgens het Uitvoeringsbesluit Wtza tot taak te bezien of de raad van bestuur, vanuit het gezamenlijke belang van de stichting en de daarmee verbonden zorgorganisatie, tot een aanvaardbare belangenafweging komt.

7.3. Dit artikel behelst de informatieverplichting van de raad van bestuur jegens de raad van toezicht. Het Uitvoeringsbesluit Wtza bevat regels ter versterking van de informatiepositie van de raad van toezicht.

7.4. Op grond van de Governancecode Zorg 2022 staat de zorgorganisatie in verbinding met haar belanghebbenden. Dit artikel weerspiegelt deze verbinding.

7.5. Indien de statuten geen bepaling overeenkomstig lid 5 bevatten, is de raad van bestuur niet bevoegd tot het aangaan van de in dit lid vermelde overeenkomsten.

7.6. Deze bestuursbesluiten betreffen belangrijke besluiten en zijn vanuit het oogpunt van een goede governance en het invulling geven aan de toezichthoudende rol van de raad van toezicht opgenomen in statuten, conform de Governancecode 2022. In dit artikel is tevens

opgenomen dat de raad van bestuur de raad van toezicht tijdig bij de besluitvorming moet betrekken. De raad van toezicht kan daarin de raad van bestuur van advies dienen en optreden als sparringpartner. Het tijdig betrekken van de raad van toezicht in de besluitvorming kan onnodige vertraging in de besluitvorming voorkomen en de kwaliteit en het draagvlak van de besluitvorming bevorderen.

Het ontbreken van de (interne) goedkeuring van de raad van toezicht tast overigens de (externe) vertegenwoordigingsbevoegdheid van de raad van bestuur niet aan. Wel kan de raad van toezicht de raad van bestuur hierop aanspreken wegens onbehoorlijk bestuur en handelen in strijd met de statuten van de stichting. Dit kan mogelijk leiden tot (interne dan wel externe) aansprakelijkheid van de raad van bestuur.

7.7. Op grond van de Governancecode Zorg dient de schijn van ongewenste belangenverstremgeling te worden voorkomen en hiervoor een procedure te worden ingericht. Het verdient aanbeveling de maatregelen omtrent belangenverstremgeling nader uit te werken in het bestuursreglement en het reglement van de raad van toezicht.

7.8. Dit artikel bevat de wettelijke tegenstrijdig belang regeling (op grond van de Wbtr) aangevuld met de regeling over ongewenste belangenverstremgeling uit de Governancecode Zorg 2022, die onder meer bepaalt dat er evenmin betrokkenheid mag zijn bij de voorbereiding van de besluitvorming.

8. Vertegenwoordiging

8.1. Slechts indien dit in de statuten wordt opgenomen is een individuele bestuurder vertegenwoordigingsbevoegd, anders is het uitgangspunt dat slechts het bestuur als geheel vertegenwoordigingsbevoegd is.

8.2. Het is mogelijk te bepalen dat ook andere personen dan bestuurders de bevoegdheid tot vertegenwoordiging van de stichting hebben.

9. Raad van toezicht. Samenstelling en benoeming

9.1. De raad van toezicht kan slechts bestaan uit natuurlijke personen. Volgens de Governancecode Zorg 2022 dient in de statuten de minimale omvang van de raad van toezicht te worden opgenomen. Op grond van het Uitvoeringsbesluit Wtza dient de raad van toezicht uit minimaal drie leden te bestaan.

Optioneel is ingevuld dat een raad van toezicht uit hoogstens zeven natuurlijke personen bestaat. Het is niet verplicht in de statuten de maximumomvang van de raad van toezicht op te nemen.

9.2. Dit artikel voorkomt dat de raad van toezicht in geval van vacatures zijn toezichthoudende taak binnen de stichting niet kan vervullen.

9.3. Ingevolge het Uitvoeringsbesluit Wtza kunnen interne toezichthouders worden benoemd voor een benoemingsperiode van maximaal vier jaar, met de mogelijkheid om eenmaal te worden herbenoemd voor een periode van eveneens ten hoogste vier jaar. De al dan niet

aaneengesloten totale periode waarin een persoon lid mag zijn van de raad van toezicht bedraagt aldus ten hoogste acht jaar. Er kan worden gekozen voor een kortere benoemingstermijn.

9.4. In overeenstemming met de Governancecode Zorg 2022 zijn de criteria en de procedure voor (her)benoeming opgenomen in de statuten of het reglement. Hier is ervoor gekozen de procedure nader uit te werken in de artikelen 5 tot en met 7 van het reglement van de raad van toezicht.

9.5. De leden van de raad van toezicht dienen voldoende toegerust te zijn voor hun functie. Conform de Governancecode Zorg 2022 wordt ook de raad van toezicht als geheel zorgvuldig samengesteld, met inachtneming van (in ieder geval) de in dit artikel opgenomen vereisten. Het Uitvoeringsbesluit Wtza schrijft expliciet voor dat hiervoor een profielschets wordt opgesteld en stelt nadere eisen aan de inhoud van deze profielschets.

9.6. In aansluiting op de Governancecode Zorg 2022 wordt (in ieder geval) de raad van bestuur een adviesrecht ten aanzien van een voorgenomen benoeming van een bestuurslid toegekend.

9.7-9.8. Indien de zorgorganisatie een cliëntenraad heeft, schrijft artikel 10 Wmcz 2018 voor dat in de statuten wordt vastgelegd dat de cliëntenraad in de gelegenheid wordt gesteld om voor ten minste een lid van de raad van toezicht een bindende voordracht te doen. Deze wettelijke verplichting wordt inhoudelijk en procedureel nader uitgewerkt in de artikelen 9.7 en 9.8 van de modelstatuten door onder meer te verwijzen naar de vastgestelde profielschets en de algemene statutaire (kwaliteits)eisen waar een dergelijke voordracht aan moet voldoen. Indien een cliëntenraad in concrete gevallen geen gebruik maakt van deze mogelijkheid om binnen een redelijke termijn een bindende voordracht te doen, kan de raad van toezicht zelf voorzien in de ontstane vacature.

In de praktijk komt het voor dat cliëntenraden geen gebruik maken van hun voordrachtsrecht en op andere manieren betrokken worden bij de samenstelling van de raad van toezicht. De bepalingen uit de modelstatuten staan dergelijke praktijken niet in de weg wanneer alle partijen hierachter staan. De cliëntenraad hoeft immers geen gebruik te maken van het voordrachtsrecht. Het staat de betrokken gremia dan vrij om op andere wijze invulling te geven aan de betrokkenheid van de cliëntenraad bij de raad van toezicht.

In overleg met de raad van bestuur en de raad van toezicht kan de cliëntenraad bijvoorbeeld afzien van zijn bevoegdheid om een bindende voordracht te doen voor de benoeming van een lid van de raad van toezicht en in plaats daarvan advies uitbrengen over iedere voorgenomen benoeming van een nieuw lid van de raad van toezicht. De cliëntenraad, de raad van bestuur en de raad van toezicht evalueren op gezette tijden de onderlinge samenwerking en de gemaakte afspraken over de betrokkenheid van de cliëntenraad bij de samenstelling van de raad van toezicht. Afspraken worden schriftelijk vastgelegd.

9.9 Dit artikel weerspiegelt de onafhankelijkheid en professionaliteit van de raad van toezicht en zijn leden overeenkomstig de Wtza en de Governancecode Zorg 2022. De nadere uitwerking met uitgebreide onafhankelijkheidsvereisten worden voorgeschreven door het

Uitvoeringsbesluit Wtza. Hoewel deze modelstatuten uitgaan van de enkelvoudige stichting, zijn op expliciet verzoek van het CIBG in versie 2026 van deze modelstatuten in nieuw sub f, aangepast sub g en nieuw sub i ook de onafhankelijkheidseisen m.b.t. aandeelhouderschap in eventuele groeps- of dochtermaatschappijen van de stichting opgenomen. Het CIBG verzoekt ook enkelvoudige stichtingen deze artikelen op te nemen.

Deze wijziging vraagt geen ad hoc statutenwijziging, maar deze wijziging verdient aandacht bij een eerstvolgende geplande statutenwijziging.

De concrete tekst van deze bepalingen wordt uiteindelijk bepaald door het specifieke, feitelijke concern- of groepsverband.

10. Raad van toezicht. Beëindiging en schorsing lidmaatschap

10.1. In de statuten moet conform het Burgerlijk Wetboek (artikel 2:286 lid 4 sub c) worden opgenomen wie bevoegd is tot schorsing en ontslag van de interne toezichthouders.

10.2 en 10.3. Het onvoldoende functioneren van een toezichthouder kan niet alleen uit specifieke omstandigheden of een (incidentele en/of structurele) handelwijze van de betrokken toezichthouder blijken, maar bijvoorbeeld ook worden vastgesteld bij de evaluatie van de raad van toezicht en haar individuele leden. Conform de Governancecode Zorg 2022 evalueert de raad van toezicht zijn functioneren minstens jaarlijks en ten minste eenmaal per drie jaar wordt deze evaluatie door een onafhankelijke externe deskundige begeleid.

10.4. Dit artikel regelt het periodiek aftreden van en de maximale benoemingstermijn van toezichthouders. Het is aan te bevelen een rooster van aftreden te maken waarbij niet elke toezichthouder op hetzelfde moment aftreedt, om de continuïteit van het toezicht te waarborgen.

10.5. In dit overzichtsartikel zijn de overige beëindigingsgronden voor het lidmaatschap van de raad van toezicht opgenomen.

10.6-10.7. Het opnemen van een belet- en ontstentenisregeling in de statuten is sinds de invoering van de Wbtr verplicht voor zover het belet of ontstentenis van alle toezichthouders betreft.

11. Raad van toezicht. Taken en bevoegdheden

11.1. In dit artikel komen de taken en kernbevoegdheden van de raad van toezicht aan de orde. In lijn met de corresponderende bepaling van artikel 7.2 voor de raad van bestuur, wordt hier ook het richtsnoer voor het handelen van de raad van toezicht nader uitgewerkt overeenkomstig de Wbtr, de Governancecode Zorg 2022 en het Uitvoeringsbesluit Wtza: het belang van de stichting en de daaraan verbonden zorgorganisatie staat centraal, met bijzondere aandacht voor de maatschappelijke belangen, het belang van kwalitatief goede zorg en het belang van betrokken belanghebbenden. De raad van toezicht toetst of de raad van bestuur alle betrokken belangen op een zorgvuldige en evenwichtige wijze heeft afgewogen.

11.2. Op grond van het Uitvoeringsbesluit Wtza dienen de bevoegdheden van de raad van bestuur en de raad van toezicht te worden vastgelegd en te onderscheiden. Elk orgaan heeft zijn eigen taak en verantwoordelijkheid.

11.3. De leden van de raad van toezicht vervullen hun taak onafhankelijk. Desgewenst is het mogelijk om deskundigen in te schakelen.

11.4. Benoeming en ontslag van de externe accountant is volgens de Governancecode Zorg 2022 voorbehouden aan de raad van toezicht.

11.5. Dit artikel expliciteert dat de raad van toezicht deze specifieke bevoegdheden heeft ten behoeve van de uitoefening van zijn toezichthoudende taken.

11.6. Dit artikel weerspiegelt de opvatting dat de raad van toezicht zijn functie niet goed kan uitoefenen indien de raad van bestuur geen informatie verschaft. Het Uitvoeringsbesluit Wtza en de Wbtr versterken de informatiepositie van de raad van toezicht. De raad van toezicht heeft op grond van de Wbtr ook een eigen verantwoordelijkheid bij het vergaren van de benodigde informatie.

11.7. De raad van toezicht is als collectief verantwoordelijk voor de uitoefening van de toezichthoudende en overige taken. Het is echter wel mogelijk hierbij een taakverdeling te maken. Indien de raad van toezicht voor deze mogelijkheid opteert, verdient het aanbeveling de taakverdeling nader uit te werken in het reglement van de raad van toezicht. Daarbij dienen de toezichthouders onderling ervoor te zorgen dat sprake is van voldoende informatie-uitwisseling over de uitoefening van de taken. Zij blijven immers –in de regel- als collectief verantwoordelijk.

11.8. Indien aan de raad van toezicht een passende vergoeding wordt toegekend, is daarvoor vanwege de Wbtr een statutaire grondslag nodig. Inhoud en omvang van een passende vergoeding, kan nader worden uitgewerkt in het reglement van de raad van toezicht. De NVTZ heeft daartoe een advies uitgebracht over de honorering van raden van toezicht in zorg en welzijn.

12. Raad van toezicht. Vergadering en besluitvorming

12.1. Het aanwijzen van een voorzitter van de raad van toezicht is gebruikelijk.

12.2/12.12. Deze artikelen regelen de wijze van (fysiek, digitaal en daarbuiten) vergaderen en besluitvorming van de raad van toezicht.

12.9. Op grond van de Governancecode Zorg dient de schijn van ongewenste belangenverstremming te worden voorkomen en dient hiervoor een procedure te worden ingericht waarbij de raad van toezicht een centrale rol vervult. Het verdient aanbeveling de maatregelen omtrent belangenverstremming nader uit te werken in het bestuursreglement en het reglement van de raad van toezicht.

12.10. Dit artikel bevat de wettelijke tegenstrijdig belang regeling (op grond van de Wbtr) aangevuld met de regeling over ongewenste belangenverstremgeling uit de Governancecode Zorg 2022 die onder meer bepaalt dat er geen betrokkenheid mag zijn bij de voorbereiding.

12.11. Als uitgangspunt geldt, dat de raad van toezicht samen met de raad van bestuur vergadert, met uitzondering van in ieder geval de vergadering die het functioneren van de raad van bestuur en de raad van toezicht betreft.

13. Boekjaar en verantwoording

13.2/13.5. Deze artikelen vloeien onder meer voort uit het Burgerlijk Wetboek, de Wmg en de Regeling openbare jaarverantwoording Wmg. Er worden nadere eisen gesteld aan de (administratie van de) vermogenstoestand van de stichting. Tevens wordt vereist dat de raad van toezicht verslag doet van zijn werkzaamheden en dit verslag toevoegt aan het bestuursverslag.

13.3/13.4. Op grond van de Governancecode Zorg 2022 behoeft de begroting en de jaarrekening goedkeuring van de raad van toezicht.

13.6. In overeenstemming met actuele governance-opvattingen en in aansluiting op de wetgeving voor andere rechtspersonen strekt goedkeuring van de jaarrekening door de raad van toezicht niet tot decharge van bestuurders van een stichting. Dit vereist een afzonderlijk besluit.

13.9. De zorgorganisatie is in de regel verplicht tot het inrichten en openbaar maken van een jaarverantwoording in de zin van artikel 40b Wmg en de Regeling openbare jaarverantwoording Wmg, in de statuten gedefinieerd als jaarverantwoording zorg (artikel 1 lid 1 sub f). Deze jaarverantwoording zorg dient te worden ingericht conform de in voornoemde wet- en regelgeving gestelde eisen. De inrichting hangt onder meer af van de rechtsvorm van de zorgorganisatie (stichting) en de grootte van de zorgorganisatie (zogenoemde grensbedragen). De jaarverantwoording zorg dient in beginsel uiterlijk binnen vijf maanden na afloop van het boekjaar openbaar te worden gemaakt (artikel 12a lid 1 Regeling openbare jaarverantwoording Wmg).

14. Conflictregeling

Op grond van de Wtza en de Governancecode Zorg 2022 dienen de statuten een conflictregeling te bevatten waarin nader wordt ingegaan op de handelwijze in geval van een conflict tussen de raad van bestuur enerzijds, en de raad van toezicht anderzijds. De onderhavige regeling gaat uit van het bereiken van een oplossing door middel van goed onderling overleg, nadat de raad van bestuur en de raad van toezicht de kern van het verschil van mening of het conflict, evenals de mogelijke oplossingsrichtingen, hebben omschreven. Als oplossen van het conflict in onderling overleg niet mogelijk blijkt, kan bijvoorbeeld een door beide partijen onafhankelijke derde worden ingeschakeld. Is een minnelijke oplossing op deze wijze niet binnen twee maanden (deze termijn kan door de raad van bestuur en raad van toezicht tezamen worden verlengd) mogelijk, dan leggen de raad van bestuur en de raad van toezicht het verschil van mening of conflict gezamenlijk voor aan het Scheidsrecht

Gezondheidszorg, met het verzoek om een bindend advies. Slechts tenzij het niet mogelijk blijkt dit verzoek gezamenlijk voor te leggen, is het mogelijk om als raad van bestuur of raad van toezicht het verzoek eenzijdig aan het Scheidsgerecht Gezondheidszorg voor te leggen.

Het artikel spreekt over een 'ernstig verschil van mening' of 'een conflict'. Niet bij elk verschil van inzicht is sprake van toepassing van de conflictregeling. Het is wel de bedoeling om conflictsituaties in een zo vroeg mogelijk stadium te adresseren en zoveel mogelijk te redresseren.

In dit artikel wordt een arbeidsconflict expliciet uitgezonderd van de statutaire conflictregeling. Indien sprake is van een arbeidsconflict, dan geldt daarvoor de specifieke arbeidsrechtelijke wet- en regelgeving en hetgeen daarover in de arbeidsovereenkomst van de bestuurder is geregeld. Vermeld zij expliciet dat de rechter op grond van het nieuwe artikel 2:298a BW (Wbtr) bij een stichting geen herstel van de dienstbetrekking kan uitspreken.

Indien de organisatie de voorgestelde conflictregeling in onderhavig artikel niet passend vindt, raden de NVZD en NVTZ aan [de conflictregeling van de Brancheorganisaties Zorg uit 2017](#) als voorbeeld te raadplegen.

15. Reglementen

Dit artikel gaat ervan uit dat zowel de raad van bestuur als de raad van toezicht een reglement opstellen. In deze reglementen wordt doorgaans de taakverdeling binnen de organen vastgelegd, maar wordt ook aandacht besteed aan onder andere de verhouding tussen de organen, de samenstelling en werkwijze van ieder orgaan respectievelijk het voorkomen van (de schijn van) ongewenste belangenverstremming.

Conform de Governancecode Zorg 2022 behoeft het bestuursreglement goedkeuring van de raad van toezicht.

16. Statutenwijziging

16.1. De statuten van een stichting kunnen slechts worden gewijzigd, indien de statuten daartoe zelf de mogelijkheid openen (behoudens de rechterlijke wijzigingsbevoegdheid) (artikel 2:293 BW). In de statuten moet dan vervolgens ook bepaald worden wie bevoegd is tot wijziging van de statuten.

16.2. De bevoegdheid tot wijziging van de statuten is opgedragen aan de raad van bestuur, maar dit besluit behoeft voorafgaande goedkeuring van de raad van toezicht, gelet op aard en impact van een dergelijk besluit.

17. Ontbinding en vereffening

17.1. Het besluit tot ontbinding wordt genomen door de raad van bestuur, maar vereist eveneens voorafgaande goedkeuring van de raad van toezicht, conform de Governancecode Zorg 2022.

17.3-17.6 en 17.8. Deze bepalingen zijn gebaseerd op de reguliere ontbindingsbepalingen van het Burgerlijk Wetboek (o.a. artikel 2:19, artikel 2:23 lid 1 en 4 en artikel 2:24).

17.7. Dit artikel betreft een fiscale modaliteit. Deze modelstatuten gaan er, als gezegd, van uit dat de stichting zowel de Vpb-zorgvrijstelling en als ANBI-faciliteit toepast. Het verdient aanbeveling voor deze modaliteit, en mogelijke andere scenario's die toegesneden zijn op uw organisatie, een fiscaal adviseur te raadplegen.

6. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING MODELREGLEMENT RAAD VAN BESTUUR

Een belangrijk uitgangspunt van de modeldocumenten is dat ze op elkaar zijn afgestemd en in onderlinge samenhang gelezen en gehanteerd moeten worden. Indien een instelling ervoor kiest een bepaald artikel niet op te nemen in de statuten, kan dit mogelijkserwijs wel in de reglementen worden opgenomen.

Het modelreglement voor de raad van bestuur is –evenals de statuten- geschreven voor een meerhoofdige raad van bestuur met een voorzitter. De modellen kunnen ook voor een eenhoofdige raad van bestuur of een meerhoofdige raad van bestuur zonder voorzitter worden gehanteerd. Het verdient dan wel aanbeveling daar waar de artikelen spreken over meerdere bestuurders of over de voorzitter van de raad van bestuur, dit specifiek toe te snijden op de concrete situatie van een bestuur dat gevormd wordt door een enkele bestuurder of bestaat uit meerhoofdig bestuur zonder voorzitter. Dit geldt met name voor de bepalingen over de taakverdeling tussen de bestuurders (artikel 3.9-3.12), de besluitvorming en werkwijze van de raad van bestuur (artikel 5), de vergaderingen van de raad van bestuur (artikel 6) en de waarneming en bereikbaarheid (artikel 10) van het modelreglement.

Artikel 1 Doel en reikwijdte reglement

1.4. In de regel valt het van kracht worden van het reglement samen met de datum van het vaststellen van het reglement. Dit hoeft echter niet altijd het geval te zijn: ook een andere ingangsdatum kan worden opgenomen.

Artikel 2 Positionering raad van bestuur

Dit artikel beschrijft de te onderscheiden taken van de raad van bestuur en de raad van toezicht en de wijze waarop zij zich tot elkaar verhouden.

2.5. De NVTZ en NVZD zien verschillende maatschappelijke belangen die een rol spelen, zoals de kwaliteit van de gezondheidszorg en de betaalbaarheid van zorg. De raad van bestuur stelt vast welke belangen van de huidige en toekomstige cliënten centraal staan.

Artikel 3 Taken en verantwoordelijkheden

Dit artikel vormt een nadere uitwerking van artikel 7 van de modelstatuten en is mede gebaseerd op de Governancecode Zorg 2022 en de Wbtr.

De waarden en normen komen tot stand in dialoog binnen en tussen alle niveaus van de organisatie en zijn duidelijk en vindbaar voor cliënten, verwanten, medewerkers en vrijwilligers.

3.5. Deze bepaling is gebaseerd op de Governancecode Zorg 2022, waarbij verwezen kan worden naar [de Klokkenluidersregeling van de Brancheorganisaties Zorg](#).

3.8. Schriftelijke vastlegging van de afspraken over de informatieverschaffing van de raad van bestuur aan de raad van toezicht in een informatieprotocol krachtens artikel 7.3 van de statuten verdient aanbeveling.

3.9. Een onderlinge taakverdeling tussen de leden van de raad van bestuur doet in beginsel geen afbreuk aan de collectieve verantwoordelijkheid van de raad van bestuur.

3.12. Het verdelen van taken met tegelijkertijd behoud van de collectieve verantwoordelijkheid is slechts mogelijk indien de individuele bestuursleden elkaar tijdig en volledig informeren over de taken die betrekking hebben op de invulling van de toebedeelde taak. Wordt dit niet adequaat gedaan, dan wordt de informatie-asymmetrie tussen de bestuurders (nog) groter.

Artikel 4 Transparantie en (interne en externe) verantwoording

Vanuit de maatschappelijke positie en verantwoordelijkheid van de zorgorganisatie moet en wil de zorgorganisatie transparant zijn en verantwoording afleggen, aldus de Governancecode Zorg 2022.

4.3. Deze bepaling adresseert de verantwoordingsplicht van de raad van bestuur jegens de raad van toezicht. De raad van bestuur blijft evenwel zelf verantwoordelijk voor het gevoerde bestuur.

Artikel 5 Besluitvorming en werkwijze

5.1. De statuten bepalen dat het ook mogelijk is om telefonisch dan wel via een elektronisch communicatiemiddel te vergaderen, mits de bestuurders elkaar kunnen horen en zij kunnen worden gehoord. De besluitvorming door de raad van bestuur vormt het resultaat van dit onderling overleg.

5.2. De statuten maken besluitvorming buiten de vergadering mogelijk, omdat dit in de praktijk, met name in spoedeisende situaties, een uitkomst kan bieden. In dit artikel wordt de procedure voor deze besluitvorming geregeld.

5.4. Deze bepaling hangt samen met de mogelijkheid van taakverdeling binnen een meerhoofdige raad van bestuur.

Artikel 6 Vergaderingen

Dit artikel is met name relevant bij een meerhoofdige raad van bestuur.

Artikel 7 Belangenverstrengeling

Dit artikel vormt een nadere uitwerking van artikel 7.7, 7.8, 12.9 en 12.10 van de statuten. Op grond van de Governancecode Zorg 2022 worden in het reglement van de raad van bestuur (en de raad van toezicht) (beheers)maatregelen vastgelegd om belangenverstrengeling in een zo vroeg mogelijk stadium te signaleren, om ongewenste belangenverstrengeling te voorkomen en de schijn hiervan te vermijden en om te waarborgen dat op een zorgvuldige en transparante wijze met ongewenste belangenverstrengeling en de schijn hiervan wordt omgegaan.

7.7. Dit artikel vormt een nadere uitwerking van artikel 6.5 van de statuten en volgt het bepaalde in het (op grond van de Wet implementatie EU-richtlijn Transparante en Voorspelbare Arbeidsvoorwaarden) nieuwe artikel 7:365a BW. Voor het niet verlenen van toestemming aan een nevenfunctie van een lid van de raad van bestuur behoeft de raad van toezicht een objectieve reden. In het artikel zijn – niet uitputtend – voorbeelden genoemd van mogelijke objectieve redenen om goedkeuring te onthouden.

Artikel 8 Belanghebbenden en medezeggenschap

De Governancecode Zorg 2022 zet in op het borgen van de *checks* en *balances* binnen de zorgorganisatie. Daarbij hoort ook het organiseren en benutten van tegenspraak, waaronder van belanghebbenden. Ook interne belanghebbenden, zoals cliënten en hun verwanten, medewerkers en professionals, moeten invloed kunnen uitoefenen op de zorg, dienstverlening en de koers van de zorgorganisatie. Voorts gaat de raad van bestuur ook in dialoog met externe belanghebbenden, zoals vrijwilligers en gemeenten.

Artikel 9 Deskundigheid

Volgens de Governancecode Zorg 2022 ontwikkelen bestuurders en toezichthouders permanent hun professionaliteit en deskundigheid. Een bestuurder dient aldus niet slechts bij aanvang van zijn taak geschikt te zijn, maar ook geschikt te blijven, mede gelet op de ontwikkelingen binnen en buiten de zorgorganisatie.

Bestuurders dienen zicht voorts volgens de Governancecode Zorg 2022 op hun eigen ontwikkeling te laten aanspreken en toetsen. Zij maken daarbij gebruik van interne spiegeling, externe intervisie, coaching, scholing en/of opleiding. Hierbij kan bijvoorbeeld gebruik gemaakt worden van het accreditatieprogramma van de NVZD, of van een soortgelijk programma dat aan dezelfde kwaliteitsstandaard voldoet.

Artikel 10 Waarneming en bereikbaarheid

Dit artikel is opgenomen met het oog op de continuïteit van het bestuur, ook bij afwezigheid van een of meer van de leden.

Artikel 11 Evaluatie

De Governancecode Zorg 2022 stipuleert dat de leden van de raad van bestuur afzonderlijk en de raad van bestuur als geheel regelmatig zelf –en met ondersteuning van anderen-

reflecteren op hun eigen functioneren en op de vraag of zij nog passen bij de opgaven waar de zorgorganisatie de komende jaren voor staat. Daarnaast is er een jaarlijkse evaluatie van de individuele bestuursleden door de raad van toezicht.

Artikel 12 Bezoldiging en onkostenvergoeding

Op grond van de Governancecode Zorg 2022 stelt de raad van toezicht een beleid op voor de vergoeding van onkosten van de raad van bestuur.

De NVTZ en NVZD hanteren het uitgangspunt dat, mede met inachtneming van de WNT, een gepaste bezoldiging gewenst is, mede gelet op de maatschappelijke positie en verantwoordelijkheid van de zorgorganisatie. Voor een nadere uitwerking van de relevante thema's en concrete adviezen hieromtrent kan hier verwezen worden naar het adviesrapport van de paritaire commissie van de NVTZ en NVZD 'Goed zorgbestuur, gezonde voorwaarden'.

7. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

MODELREGLEMENT RAAD VAN TOEZICHT

Artikel 1 Doel en reikwijdte reglement

1.4. In de regel valt het van kracht worden van het reglement samen met de datum van het vaststellen van het reglement. Dit hoeft echter niet altijd het geval te zijn: ook een andere ingangsdatum kan worden opgenomen.

Artikel 2 Positionering raad van toezicht

Dit artikel beschrijft de te onderscheiden taken van de raad van bestuur en de raad van toezicht en de wijze waarop zij zich tot elkaar verhouden.

Onder integraal toezicht wordt verstaan toezicht op de volle breedte van de organisatie. Het toezicht omvat onder meer alle aspecten van het bestuur en de interne aangelegenheden binnen de zorgorganisatie alsmede de bedrijfsvoering en de dagelijkse leiding van de raad van bestuur op alle niveaus binnen de zorgorganisatie.

De NVTZ en NVZD zien verschillende maatschappelijke belangen die een rol spelen, zoals de kwaliteit van de gezondheidszorg en de betaalbaarheid van zorg. De raad van bestuur stelt vast welke belangen van de huidige en toekomstige cliënten centraal staan. De raad van toezicht houdt hier toezicht op.

Artikel 3 Taken en verantwoordelijkheden

3.2. Deze bepaling vormt een nadere uitwerking van artikel 11 van de modelstatuten en is gebaseerd op de Governancecode Zorg 2022, de Regeling openbare jaarverantwoording Wmg en het (Uitvoeringsbesluit) Wtza.

3.3. De raad van toezicht oefent de werkgeversrol uit. Verwezen zij ook naar artikel 12 van dit reglement en het advies van de paritaire commissie van de NVTZ en NVZD 'Goed zorgbestuur, gezonde voorwaarden'.

3.4. Evenals de raad van bestuur, reflecteert ook de raad van toezicht op de taakvervulling en de wijze waarop zijn bevoegdheden worden uitgeoefend.

Artikel 4 Toezichtvisie

De Governancecode Zorg 2022 en het kader Goed Bestuur van de IGJ en de NZa gaan ervan uit dat de raad van toezicht een visie nodig heeft op de wijze waarop de raad van toezicht het toezicht uitvoert: de toezichtvisie. De NVTZ en NVZD zien belangrijke meerwaarde van het formuleren van een toezichtvisie door de raad van toezicht, omdat dit de kwaliteit en continuïteit van het toezicht kan verbeteren. De NVTZ heeft een [Handreiking Toezichtvisie gepubliceerd](#) ter ondersteuning bij het ontwikkelen van een toezichtvisie.

Artikel 5 Samenstelling raad van toezicht

Op grond van het Uitvoeringsbesluit Wtza en de Governancecode Zorg 2022 wordt een profielschets opgesteld voor de raad van toezicht als geheel evenals profielschetsen voor de individuele leden van de raad van toezicht.

Artikel 6 Benoeming en scholingsprogramma

Dit artikel is gebaseerd op de Governancecode Zorg 2022. Het verdient aanbeveling de benoemingsprocedure nader uit te werken in het reglement, om onduidelijkheden te voorkomen.

6.2. De cliëntenraad heeft op grond van de Wmcz 2018 het statutaire recht om een persoon voor te dragen ter benoeming als lid van de raad van toezicht. Voordrachtrechten kunnen soms leiden tot belangenbehartiging in de raad van toezicht en zo het onafhankelijk functioneren van de raad in gevaar brengen.

Een instelling kan ervoor kiezen om in de statuten een alternatieve regeling naast de bindende voordracht te expliciteren. Zie de toelichting bij artikel 9.7-9.8 van de modelstatuten.

6.3. Het is mogelijk dat in een CAO, (ondernemings)overeenkomst, convenant of anderszins aan de ondernemingsraad, cliëntenraad of andere medezeggenschaps- of adviesorganen aanvullende informatie-, advies- of andersoortige medezeggenschapsbevoegdheden worden toegekend.

6.4. Overeenkomstig wet en Governancecode Zorg 2022 dient een voordracht ook te voldoen aan de statutaire (kwaliteits- en onafhankelijkheids)eisen en de opgestelde profielschets(en).

6.5. Deze bepaling voorziet in een nadere procedure voor het geval een negatief advies van (een van) de betrokken medezeggenschapsorganen wordt ontvangen.

6.6. De NVTZ hecht er waarde aan dat ieder lid van de raad van toezicht overeenkomstig het programma Goed Toezicht (van de NVTZ) na benoeming goed beslagen ten ijs komt. Dit kan door middel van een introductieprogramma, zoals de cursus 'de nieuwe toezichthouder in zorg en welzijn' van de NVTZ-academie of een andere gelijkwaardige cursus.

6.7. Na het volgen van een dergelijk programma werken de toezichthouders ook verder aan hun permanente ontwikkeling als team en aan de ontwikkeling van de afzonderlijke leden. Daartoe wordt een scholings- en ontwikkelingsprogramma opgesteld.

Artikel 7 Einde lidmaatschap

Het opstellen van een rooster van aftreden voorkomt dat alle toezichthouders tegelijk aftreden. Bij het opstellen van een rooster van aftreden dient nadrukkelijk rekening te worden gehouden met de maximale benoemingstermijn van vier jaar en de totale zittingsperiode van ten hoogste acht jaar zoals die nu ook in de wetgeving zijn opgenomen (artikel 6 lid 2 Uitvoeringsbesluit Wtza).

Artikel 8 Werkwijze

Gelet op de transparantie en flexibiliteit verdient het aanbeveling de werkwijze van de vergadering in het reglement op te nemen.

Het is mogelijk dat de raad van toezicht commissies instelt. De in dit artikellid genoemde commissies dienen als voorbeeld.

Artikel 9 Belangenverstremgeling

Dit artikel vormt een nadere uitwerking van de artikelen 7.7, 7.8, 12.9 en 12.10 van de statuten. Op grond van de Governancecode Zorg 2022 worden in het reglement van de raad van toezicht (en de raad van bestuur) (beheers)maatregelen vastgelegd om belangenverstremgeling in een zo vroeg mogelijk stadium te signaleren, om ongewenste belangenverstremgeling te voorkomen en de schijn hiervan te vermijden en om te waarborgen dat op een zorgvuldige en transparante wijze met ongewenste belangenverstremgeling en de schijn hiervan wordt omgegaan.

Artikel 10 Informatievoorziening

Dit artikel vormt een uitwerking van artikel 7.3 en 11.6 van de modelstatuten.

Artikel 11 Medezeggenschap en externe contacten

Op grond van de Governancecode Zorg 2022 maakt de raad van toezicht met de raad van bestuur afspraken over de wijze van omgang van de raad van toezicht met de medezeggenschapsorganen en (vertegenwoordigers van) professionals. De in dit artikel neergelegde uitgangspunten zijn gebaseerd op de Governancecode Zorg 2022.

Artikel 12 Evaluatie en reflectie

12.1. Op grond van de Governancecode Zorg 2022 dient de raad van toezicht zijn functioneren minstens jaarlijks te evalueren. Ten minste eenmaal per drie jaar dient deze evaluatie door een onafhankelijke externe deskundige begeleid te worden.

12.2. Het functioneren van de individuele leden van de raad van bestuur en de raad van bestuur als geheel wordt eveneens jaarlijks geëvalueerd door de raad van toezicht. In deze gesprekken dienen volgens het advies van de paritaire commissie van de NVTZ en NVZD 'Goed zorgbestuur, gezonde voorwaarden' onder andere de primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden te worden besproken.

12.3. Dit artikel is eveneens gebaseerd op de Governancecode Zorg 2022. De externe accountant wordt regelmatig geëvalueerd door de raad van toezicht, na advies daarover van de raad van bestuur.

Artikel 13 Honorering en onkostenvergoeding

De NVTZ en NVZD hanteren het uitgangspunt dat een reële honorering van raden van toezicht, waarbij rekening gehouden wordt met toegenomen verwachtingen en verantwoordelijkheid en toegenomen tijdsbeslag, wenselijk is. De honorering moet passend zijn in de context van de maatschappelijke positie en verantwoordelijkheid van de zorgorganisatie. De maximale vergoeding voor toezichthouders in de zorg wordt geregeld in de WNT en de Regeling

bezoldigingsmaxima topfunctionarissen zorg en jeugdhulp. Voor deze honorering van de raad van toezicht heeft de NVTZ nadere aanbevelingen gedaan in haar advies over de honorering van raden van toezicht in zorg en welzijn.